

SCREENING AF
KULTURMILJØER
HJØRRING
KOMMUNE

FORORD

Arkitektskolen Aarhus sætter med projektet *Umistelige Kulturmiljøer i Danmarks Yderområder* fokus på kulturmiljøer og bebyggede helheder i Danmark. Med en screening, der skal udvælge særligt værdifulde kulturmiljøer, er formålet med projektet at pege på de værdier og udviklingspotentialer, som den byggede kulturarv rummer.

Kulturmiljøer handler ikke blot om bevaring, men skal have værdi for mennesker i dag. De fysiske spor i kulturmiljøerne fortæller stedspecifikke og ofte kraftfulde historier, som potentielt kan styrke lokale erhverv og tiltrække turister og tilflyttere, såfremt deres fortællekraft aktiveres og aktualiseres.

Projektets ambition er at tilvejebringe et strategisk og metodisk overblik, hvormed kommunerne kan identificere kulturmiljøernes værdier. De lokale fortællinger synliggøres og bliver derved et redskab til at aktivere kulturmiljøerne som en ressource for udvikling i kommunerne.

Gennem en dialogbaseret proces med de kommuner som Arkitektskolen Aarhus har besøgt, er der udviklet en metode til Screening af Kulturmiljøer (SAK). Målet er at tilvejebringe et håndterbart redskab, der på enkel vis kan anvendes af kommunerne, som er myndighed på kulturmiljøområdet.

Den byggede kulturarv i Danmark rummer store bygningskulturelle værdier med mange spændende kulturhistoriske fortællinger. Det er målet med projektet at sætte disse fortællinger i spil for at udnytte kulturmiljøernes store iboende potentialer.

Mogens A. Morgen
Professor, arkitekt MAA

Simon Ostenfeld Pedersen
Projektleder, cand.mag,
chefkonsulent

PROJEKTTEAM

Mogens A. Morgen
Simon Ostenfeld Pedersen
Nina Ventzel Riis
Martin Weihe Esbensen
Mo Michelsen Stockholm Krag
Amal Abdi Ashur
Teresa Østergaard Pedersen
Anne Sofie Blegvad
Mette Boisen Lyhne

Projektet udføres af Arkitektskolen Aarhus med støtte fra Realdania. Rapporten må ikke gengives, undtagen i sin helhed, uden godkendelse fra Arkitektskolen Aarhus.

SCREENING AF KULTURMILJØER I DANMARKS YDEROMRÅDER

Umistelige Kulturmiljøer i Danmarks Yderområder har gennemført en strategisk screening af kulturmiljøer i 22 af landets kommuner. Hertil har Arkitektskolen Aarhus udviklet et enkelt metodisk værktøj til at værdisætte og prioritere kulturmiljøerne. Værktøjet, der er koordineret med andre danske og internationale værdisætningsmetoder, er udviklet med henblik på en generel anvendelse – også af andre end de i projektet omfattede kommuner.

En stor del af de udpegede kulturmiljøer er allerede kortlagt og beskrevet. Blandt andet i de tidligere Kommuneatlas, der senere blev kaldt både Kulturmiljøatlas og Kulturarvsatlas, i perioden 1990-2007, samt i regionplaner udført af de tidligere amter.

Screeningsmetoden kombinerer de eksisterende registreringer med besigtigelser af kulturmiljøerne, som de foreligger i dag. Kulturmiljøerne vurderes ved en værdisætning af deres kulturhistoriske værdi, arkitektoniske værdi og integritetsværdi. På baggrund heraf vurderes kulturmiljøernes samlede fortællerværdi, der danner grundlag for en udvælgelse og prioritering. Heri indgår også en stillingtagen til kulturmiljøernes egenskaber for at fremme turisme, bosætning, erhverv og kulturformidling, som kan udgøre et udviklingspotentiale i kommunerne.

Den viden, der foreligger i kommunerne og museerne er en integreret del af arbejdsgrundlaget. Indledningsvis gennemgås den eksisterende kommuneplans udpegning af kulturmiljøer i dialog med kommune og museum. Formålet er at afdække kulturmiljøernes status; hvilke af dem, er der særligt fokus på i den kommunale planlægning og

strategi og er der eventuelt væsentlige kulturmiljøer, som af forskellige årsager ikke er udpegede, men som alligevel bør indgå i screeningen. Dialogen tager også stilling til, om nogle kulturmiljøer helt bør udgå på grundlag af projektets fastlagte screeningskriterier eller af andre omstændigheder.

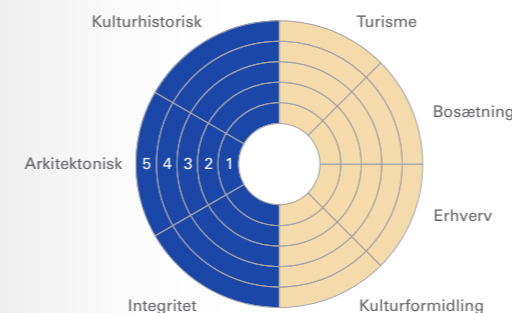
Metoden er udviklet løbende igennem projektet i dialog med kommuner, museer og andre interessenter.

METODE TIL SCREENING AF KULTURMILJØER (SAK)

SCREENINGSKRITERIER

- 1) Kulturmiljøet skal være udpeget, eller kunne overvejes som udpegning, i kommunen
- 2) Kulturmiljøet skal indeholde et bebygget miljø eller helhed (ikke enkeltstående bygninger, monumenter, gravhøje, ruiner, voldsteder, diger eller lign.)
- 3) Kulturmiljøet skal rumme en bærende fortælling, der kan opleves på stedet gennem synlige spor

RAPPORTENS INDHOLD

Denne rapport indeholder et skema over kommunens kulturmiljøer, kort- og billedmateriale samt løbsblade for hvert af de 3-5 udvalgte kulturmiljøer i kommunen. Skemaet sammenfatter vurderingen af det enkelte kulturmiljøes værdier og udviklingspotentialer:

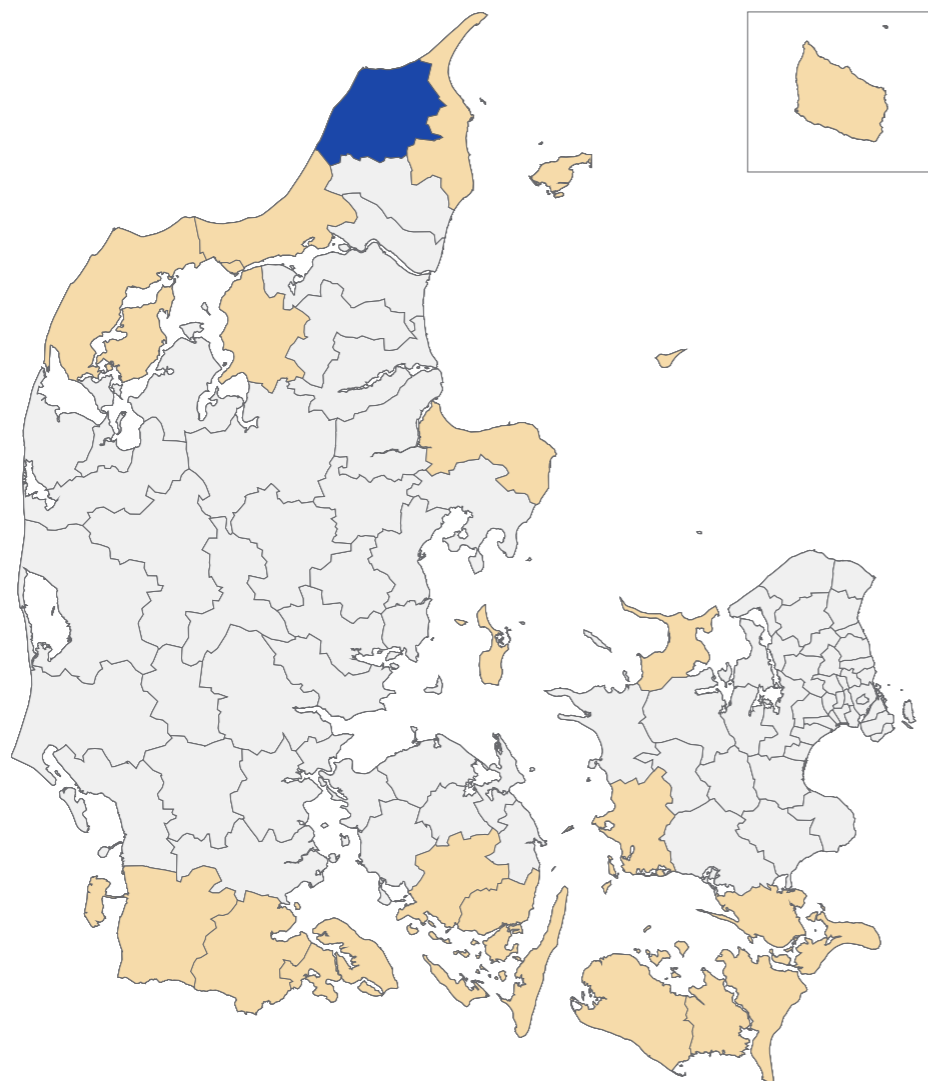
KULTURMILJØETS VÆRDIER skal være aflæselige i dag og baserer sig på en vurdering af følgende tre værdiparametre, der rangeres fra 1 til 5, hvor 1 er lavest og 5 højst:

- **Kulturhistorisk værdi:** Hvordan vurderes kulturmiljøets historiske betydning og kulturhistoriske fortællerværdi?
- **Arkitektonisk værdi:** Hvordan vurderes kulturmiljøets rumlige, formmæssige og arkitektoniske kvaliteter?
- **Integritetsværdi:** Hvordan vurderes kulturmiljøets helhed og sammenhæng?

KULTURMILJØETS UDVIKLINGSPOTENTIALER er en perspektivering, der vurderer kulturmiljøets udviklingspotentialer ud fra følgende fire kategorier, der rangeres fra 1 til 5, hvor 1 er lavest og 5 er højst:

- **Turisme:** Har kulturmiljøet udviklingspotentiale for at fremme turisme og turismerelaterede virksomheder?
- **Bosætning:** Har kulturmiljøet udviklingspotentiale for at rumme bosætning eller motivere egnstiltfytning?
- **Erhverv:** Har kulturmiljøet udviklingspotentiale for at rumme virksomheder eller tiltrække og fremme erhverv?
- **Kulturformidling:** Har kulturmiljøet særlige udviklingspotentialer inden for formidling af kulturoplevelser eller aktivering af stedets fortælling?

PROJEKTETS AFGRÆNSNING AF YDEROMRÅDER

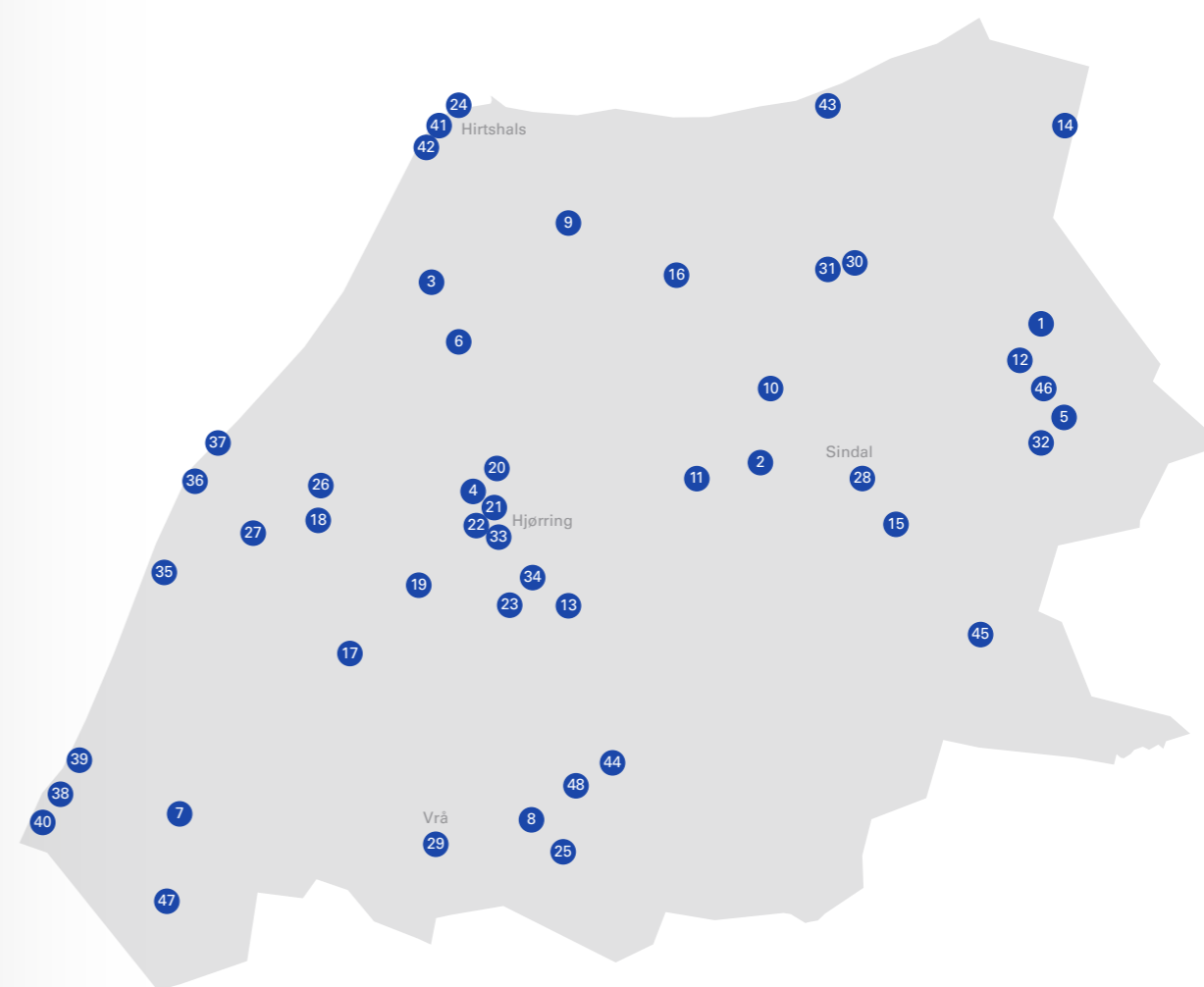

På kortet ses de 22 kommuner, der gennemgås i projektet

Der findes ingen officiel definition af "yderområder" i Danmark, men der anvendes skiftende kriterier til afgrænsning i forskellige sammenhænge. I dette projekt forstås "yderkommuner" som de kommuner, der optræder som sådan i alle de følgende fire sammenhænge: LAG-programmet, De Økonomiske Råd, De Regionale Vækstfora samt SKAT.

SCREENEDE KULTURMILJØER I HJØRRING KOMMUNE

(se skemaet næste side)

Region: Nordjylland
 Kommunenummer: 860
 Indbyggertal: 65.411 (2016)
 Største by: Hjerring (25.626 indbyggere i 2016)
 Kulturmiljøer:

I Hjerring Kommune var der på besigtigelsestidspunktet udpeget 31 kulturmiljøer, som indgår i Kommuneplan 2013. I forbindelse med revision af kommuneplanen er kulturmiljøerne blevet gennemgået og revideret i et samarbejde mellem Hjerring Kommune, Vendsyssel historiske Museum og Foreningen for Bygnings- og Landskabskultur i Hjerring-området. I den forbindelse er antallet af kulturmiljøer udvidet til 48 miljøer, hvilket skyldes nye udpegninger og opdelinger. Projektets screening tager udgangspunkt i den reviderede liste.

Der foreligger beskrivelser af kulturmiljøerne udarbejdet af Vendsyssel historiske Museum i 2006. Der er udgivet kommuneatlas for den tidligere Sindal Kommune (1991). I forbindelse med kulturarvskommuneprojektet i 2006 udkom rapporten *Kulturen mellem kyst og land* indeholdende tematiske beskrivelser af kulturarven i Hjerring Kommune.

BESIGTIGELSESSKEMA

Værdisætningen og potentiale vurderingen baserer sig på en vurdering fra 1 (lavest) til 5 (højest) på de forskellige parametre

● VÆRDISÆTNING ● POTENTIALEVURDERING

1

GRAVHØJE BJØRNAGER
Udgår pga. screeningskriterierne.

2

HULVEJE SLOTVED SKOV
Udgår pga. screeningskriterierne.

3

TORNBY DYSEN
Udgår pga. screeningskriterierne.

● VÆRDISÆTNING ● POTENTIALEVURDERING

4

JERNALDERGRAVE HJØRRING KIRKEGÅRD
Udgår pga. screeningskriterierne.

5

LANGDYSSEN STENHØJ
Udgår pga. screeningskriterierne.

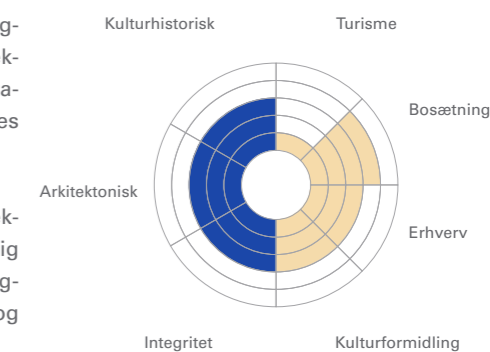
6

HIRTSHALSBANEN

Jernbane med tilhørende stationsbygninger. Kulturmiljøet omfatter lokalbanestrækningen Hjørring-Tornby-Hirtshals med stationer, banetracéer, trinbrætter og deres næromgivelser.

Kulturmiljøet har en naturlig, stor udstrækning, og bevaringsværdierne knytter sig hovedsagligt til de bevarede stationsbygninger, der er omdannet til beboelse og indhegnet.

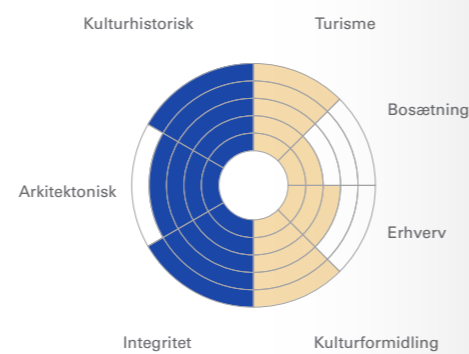
● VÆRDISÆTNING ● POTENTIALEVURDERING

7 BØRGLUM KLOSTER

Tidligere kloster og hovedgård. Kulturmiljøet omfatter komplekset med den trefløjede hovedbygning og kirken samt hestestald, kirkegård, mølle og smedje.

Børglum Kloster er et af de mest velbevarede klosteranlæg i Danmark. I 2013 blev der gennemført en renovering af klostrets gamle hestestald, der nu fungerer som besøgscenter.

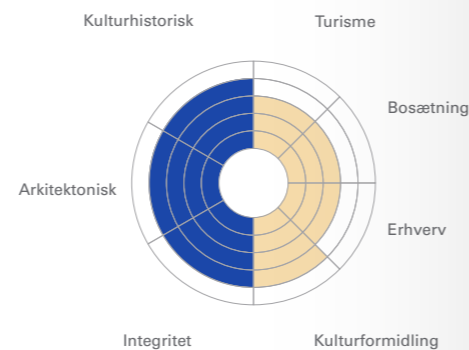

8 VREJLEV KLOSTER

Tidligere nonnekloster fra 1200-tallet og hovedgård efter Reformationen. Dele af det oprindelige kloster indgår i komplekset, der i dag består af kirke, nonnefløj og vestfløj med bevaret udløberfløj samlet omkring en gårdsplads.

Klosterkompleksets bygninger indrammer gårdspladsen og skaber helhed i anlægget og næromgivelserne. Bebyggelsen er i god bevaringsstand.

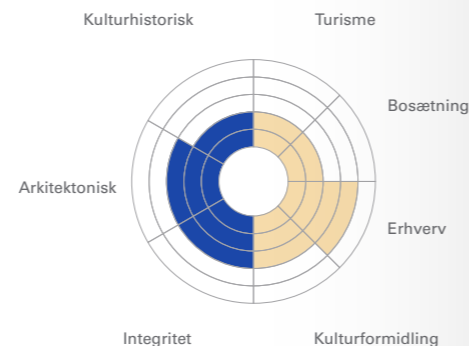

9 ASDAL HOVEDGÅRD

Asdal Hovedgård består af en trefløjet hovedbygning, stengærder og funktionsbygninger. Nordvest for hovedgården ligger Asdal Voldsted.

Der er ikke offentlig adgang til kulturmiljøet, og det er derfor kun besigtiget fra offentlig vej.

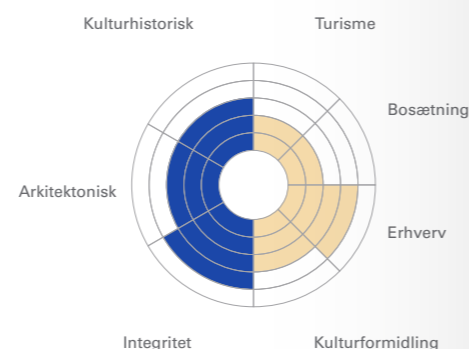

10 BAGGESVOGN HOVEDGÅRD

Trefløjet bindingsværksanlæg omkring pigstensbelagt gårdsplads opført i 1744 på gammelt voldsted omgivet af voldgrave mod øst, nord og vest. Hovedankomsten er placeret på dæmning flankeret af lave mure, der ender ved to hundehuse.

Hovedbygning, gårdsplads, voldgrave, dæmning og hundehuse er fredet. Der er ikke offentlig adgang til kulturmiljøet, og det er derfor kun besigtiget fra offentlig vej.

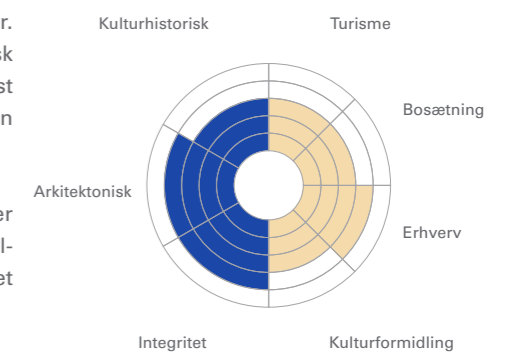
● VÆRDISÆTNING ● POTENTIALEVURDERING

11 BØGSTED HOVEDGÅRD

Tofløjet hovedbygning og to avlslænger. Pigstensbelagt indkørsel til kvadratisk gårdsplads med brolægning i aksefast mønster med kompasrose. Der er anlagt en karpedam ved indkørslen.

Hovedbygning, gårdsplads og karpedam er fredede. Der er ikke offentlig adgang til kulturmiljøet, og det er derfor kun besigtiget fra offentlig vej.

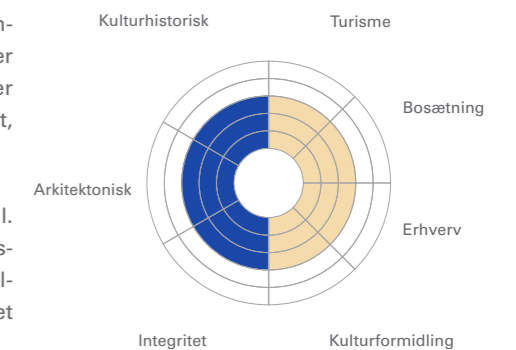

12 ESKÆR HOVEDGÅRD

Trefløjet hovedbygning fra 1844, der sammen med den trelængede avlsgård danner et stort lukket gårdrum. Hovedgården er omgivet af park med anlagt sø mod øst, nord og vest.

Størsteparten af voldgravene er kastet til. Hovedgårdens bygninger er ikke bygningsfredet. Der er ikke offentlig adgang til kulturmiljøet, og det er derfor kun besigtiget fra offentlig vej.

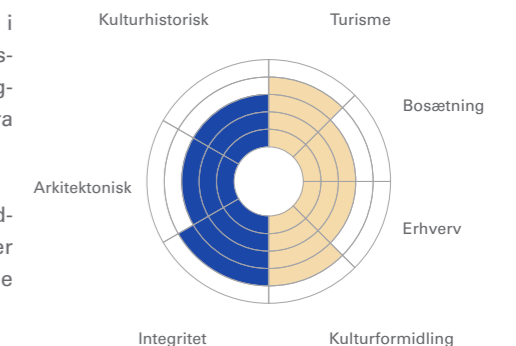

13 FUGLSIG HOVEDGÅRD

Trefløjet stuehus i bindingsværk opført i midten af 1700-tallet efter brand. Brostensbelagt indkørsel med granitborner på begge sider. Anlægget ligger lidt afsides fra vejen, omkranset af skov.

Det trefløjede stuehus, gårdspladsen, indkørslen og granitbornerne er fredet. Der er kun to bygninger tilbage af den gamle avlsgård.

14

GÅRDBO SØ

Udgår pga. screeningskriterierne.

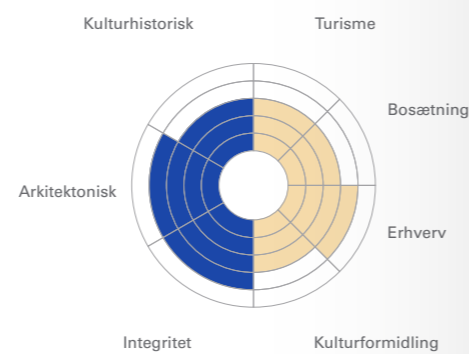
● VÆRDISÆTNING ● POTENTIALEVRURDERING

15 HØGHOLT HOVEDGÅRD

Trefløjet hovedbygning fra midten af 1500-tallet med tårnbygning fra 1889. Avlsgård mod syd fra 1880'erne samt moderne bygningsanlæg. Hovedgården er omgivet af en mindre skov og sø mod nord. Mølledammen er nedlagt og voldgravene tørlagt.

Hovedbygning, gårdsplads og vejdæmning er fredet. Der er ikke offentlig adgang til kulturmiljøet og er derfor kun besigtiget fra offentlig vej.

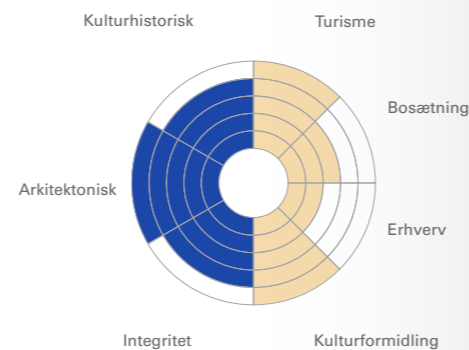

16 ODDEN HOVEDGÅRD

Odden Hovedgård består af selve hovedbygningen med gårdsplads og avlsbygninger samt nærområdet med nyere adgangsvej og spor af voldgrav.

Bygningerne er fredet, og de gennemgik i 2007-2009 en gennemgribende restaurering. Der er offentlig adgang til Odden Hovedgård, der i dag rummer en stor samling og udstilling af maleren J.F. Willumsens værker og skitser.

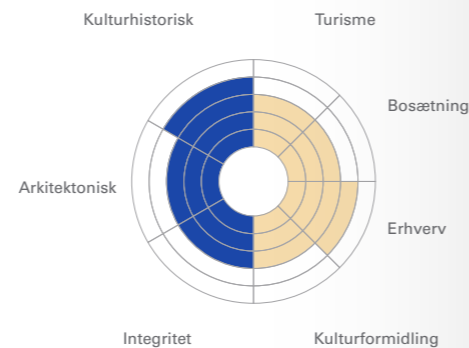

17 SEJLSTRUP HOVEDGÅRD

Hovedbygning fra 1774, der senere blev udvidet til et firfløjet anlæg. Gårdens avlsbygninger er opført i 1951 efter en brand og ligger ud til vejen mod syd. Parken er omgivet af jordvolde og indeholder rester fra gammelt voldsted med tørlagte voldgrave.

Der er ikke offentlig adgang til kulturmiljøet, og det er derfor kun besigtiget fra offentlig vej.

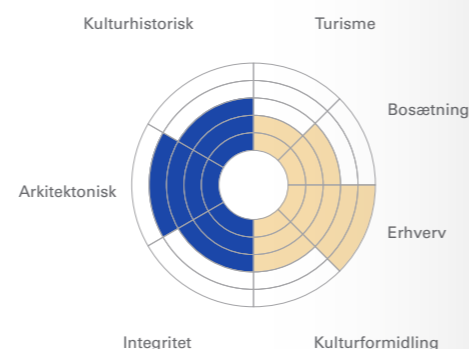

18 VILLERUP HOVEDGÅRD

Étfløjet hovedbygning fra 1802 med stort haveanlæg anlagt i samme periode mod øst. Ladegården består af en stor lade fra slutningen af 1700-tallet beliggende langs vejen mod vest og to nyere bygninger mod nord.

Der er ikke offentlig adgang til kulturmiljøet, og det er derfor kun besigtiget fra offentlig vej.

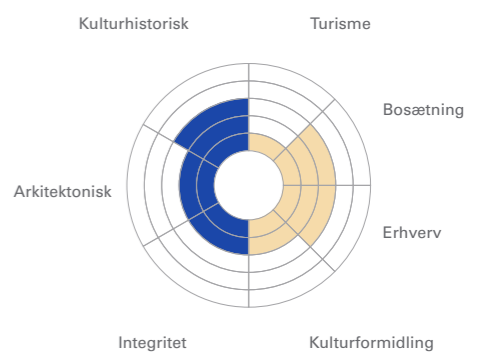
● VÆRDISÆTNING ● POTENTIALEVRURDERING

19 ÅSTRUP HOVEDGÅRD

Tofløjet rokokooanlæg fra 1746 med gul hovedbygning og ladegård samt nyere funktionsbygninger. Vest herfor ligger et voldsted fra den tidligere borg og kongsgård.

Hovedbygning og avlsbygninger er ikke fredede. Oprindeligt trefløjet anlæg, men omkring år 2000 blev gården renoveret og den sydlige sidefløj revet ned.

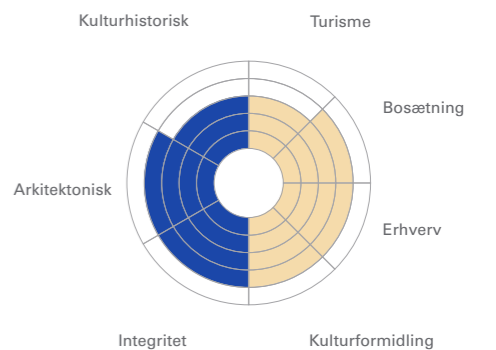

20 BRINCK SEIDELINS GADE

Let buet gadeforløb nær Hjørring bymidte med villæer, bibliotek og repræsentationsbygninger, opført i Bedre Byggeskik fra Amtsbytiden i begyndelsen af 1900-tallet.

Gadeforløb og bebyggelse fremstår intakt og velbevaret. Flere af de tidligere repræsentationsbygninger er transformeret til liberalt erhverv. Det nye teateroplevelseshus ligger som en markant afslutning i gaden mod banegården.

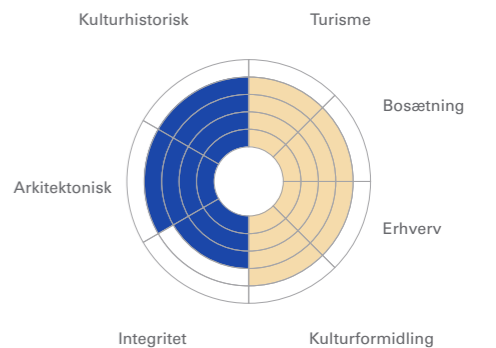

21 GL. HJØRRING

Købstadsmiljø med middelalderlig bykerne med de gamle gader Nørregade, Torvet, Skolegade, Østergade, Jernbanegade m.fl. samt tre kirker.

Bykernens gadestruktur velbevaret med flere fine pladsdannelser, bl.a. det pigstensbelagte Rådhusortet, mens bebyggelsen veksler mellem velholdte, historiske bygninger og moderne bygningskomplekser og store parkeringspladser.

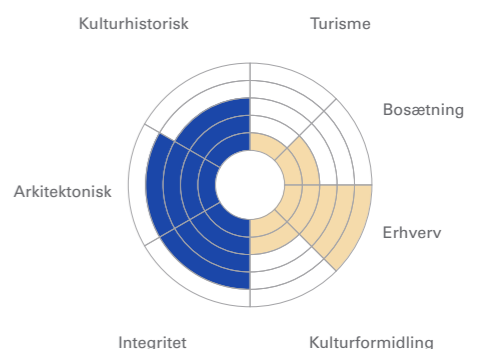

22 NESTLÉ

Fabriksanlæg opført i 1920 som kartoffelmølsfabrik. Fabrikken blev overtaget af Nestlé i 1951, der udbyggede anlægget kraftigt med bl.a. inddampningsanlæg, tørringsanlæg i seks etager og pakkeri.

Anlægget fremstår velbevaret, og fabrikskomplekset rummer bygninger fra hele fabrikkens funktionsperiode. Bygningerne er transformeret og rummer nye funktioner, bl.a. Retten i Hjørring og jobcenter.

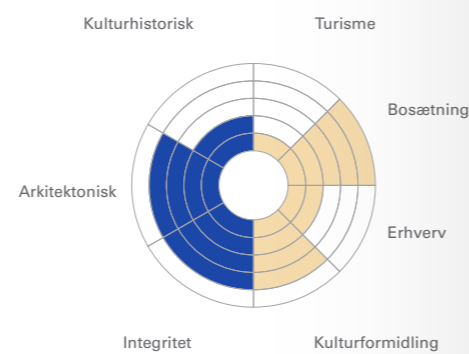
● VÆRDISÆTNING ● POTENTIALEVURDERING

23 SVANELUNDS-KVARTERET

Kvarter bestående af patriciervillaer opført umiddelbart efter år 1900. Anlagt mere eller mindre i sammenhæng med det grønne område Svanelunden fra 1878.

Gadestrukturen er intakt og de store villaer står velbevarede og velholdte med kun få bygningsændringer og tilføjelser.

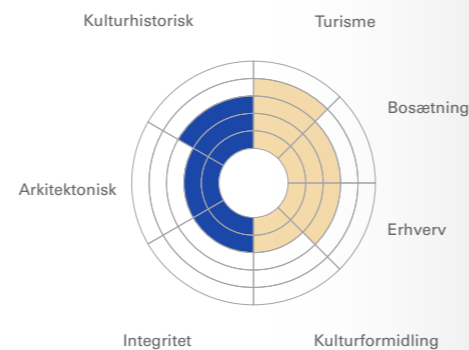

24 HIRTSHALS' BYPLAN

Klassicistisk præget byplan opbygget over en stram geometrisk figur, tegnet af arkitekterne Knud H. Christiansen og Steen Eiler Rasmussen i 1922, i forbindelse med anlæggelsen af havnen.

Hovedstrukturen i den oprindelige byplan er intakt, selvom der er opstået nye gader. Bymidten er præget af tilfældige bebyggelser og tomme vejarealer, ligesom mange af de oprindelige huse er ombyggede.

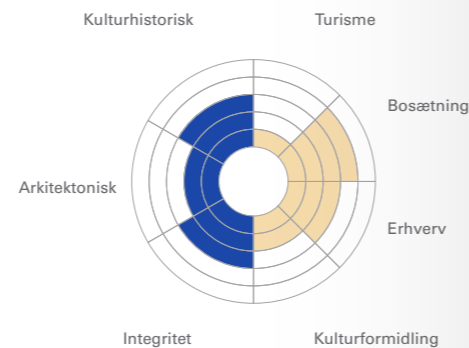

25 POULSTRUP

Tidligere oplandsby med landbrugsservice, mejeri, industri og forretninger opført mellem boligerne eller i baggårdene langs den langstrakte hovedgade. Flere af huse er opført i en byggestil påvirket af Bedre Byggeskik.

Hovedgadens bebyggelse er i overordnet god bevaringsstand. Størstedelen af byens tidligere industri, småerhverv og forretninger er lukket og omdannet til boliger.

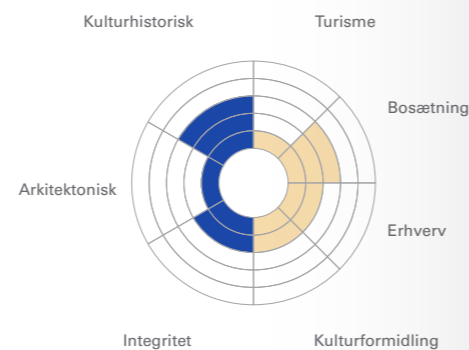

26 SØNDERLEV

Langstrakt vejby med 1-2 husrækker. Mindre bysamfund, der var knyttet til landbrugs udvikling i første halvdel af 1900-tallet, og som havde en hurtig op- og afblomstring.

Den oprindelige bebyggelse med station, mejeri, frysehus, brugs og gårde er bevarede, men en stor del af bygningerne står tomme, er forfaldne og trænger til vedligeholdelse.

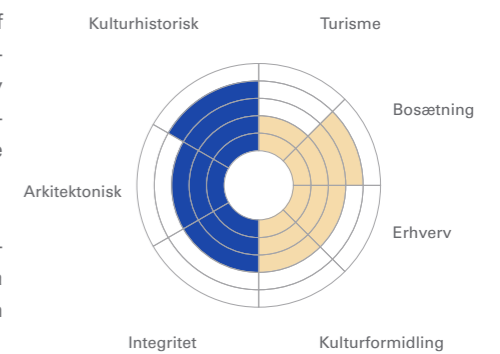
● VÆRDISÆTNING ● POTENTIALEVURDERING

27 GL. VENNEBJERG

Lille landsby, der indtil begyndelsen af 1900-tallet bestod af nogle få, spredte gårde samt en skole opført i 1837. I 1912 blev der opført et forsamlingshus, i 1925 et andelsmejeri og senere er der kommet nyere bebyggelse til.

Landsbyens hovedstruktur med den højtbeliggende kirke og skole er velbevaret. På trods af en del nyere opførte huse er den oprindelige bygningsmasse genkendelig.

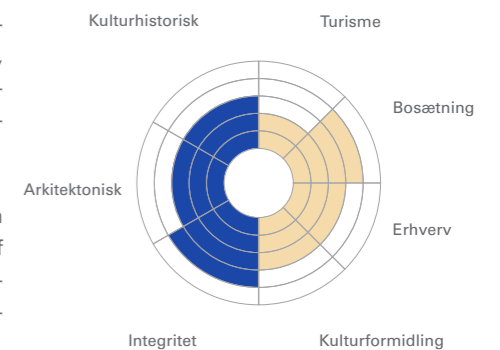

28 SINDAL

Stationsby på Hjørring - Frederikshavn-banen med stationsbygning, hotel, pakhus, købmandsgårde, posthus og boligbebyggelse. Byen udviklede sig til en større handels- og håndværkerby.

Intakt stationsbymiljø, der fortæller om stationsbyens udvikling fra slutningen af 1800-tallet til midten af 1900-tallet. Posthuset er fredet, mens stationsbygning og hotel er udpeget som bevaringsværdige.

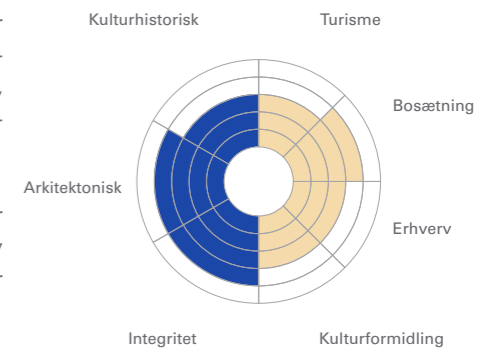

29 VRÅ

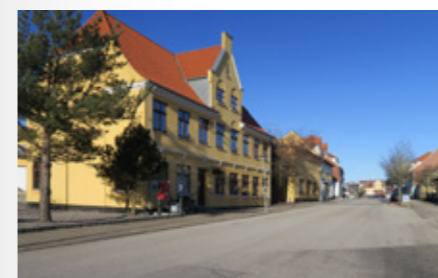

Stationsby med to miljøer: Mod vest ligger højskole, kunstbygning, valgmenighedskirke og kirkegård. Mod øst ligger station, købmandsgårde, biograf, elværk, afholds-hotel, missionshus, apotek og rådhus.

Der er bevaret mange ældre bygninger, der vidner om byens udvikling som stationsby fra 1871. Sammenhængen i bymiljøet er bevaret.

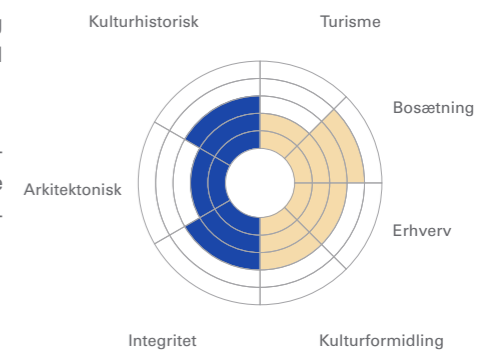

30 BINDSLEV BY

Bindslev var oprindeligt en uregelmæssig vejfortelandsby, der senere udviklede sig til handelssted for oplandet.

Bymidten har en købstadslignende karakter med høj og tæt bebyggelse langs begge sider af Nørrebro fra krydset ved Mosbjergvej i nord til Uggerby Å i syd.

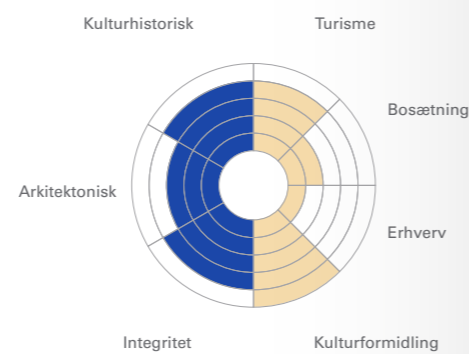
● VÆRDISÆTNING ● POTENTIALEVURDERING

31 BINDSLEV ELVÆRK

Det gamle elværk består af turbinebygning og bestyrerbolig, opført i en byggestil inspireret af Bedre Byggeskik. Miljøet omfatter også fisketrappe og dæmning samt et grønt område.

Anlægget udgør en fin, samlet helhed med en klar sammenhæng mellem bygning og natur. Bebyggelsen har kun fået foretaget mindre ændringer af vindues- og dørparter og står meget oprindeligt i sit udtryk.

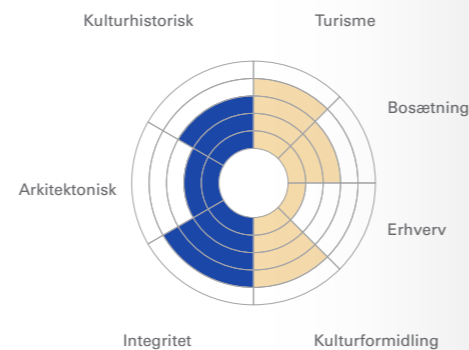

32 TOLNE SKOVPAVILLON

Tolne Skovpavillon blev opført i 1907 i Tolne Skov, hvor der også blev anlagt en dam. Pavillonen blev brugt til restauration og senere også som dansested.

Smukt beliggende kulturmiljø, der fortæller om et folkeligt og kulturelt samlingssted. Skovpavillonen blev renoveret i 2010 og fremstår i god stand. Glassalen trænger til gennemgribende renovering. Skovpavillonen er udpeget som bevaringsværdig.

33

HJØRRING BJERGE

Udgår pga. screeningskriterierne.

34

PARKER OG ANLÆG I HJØRRING

Udgår pga. screeningskriterierne.

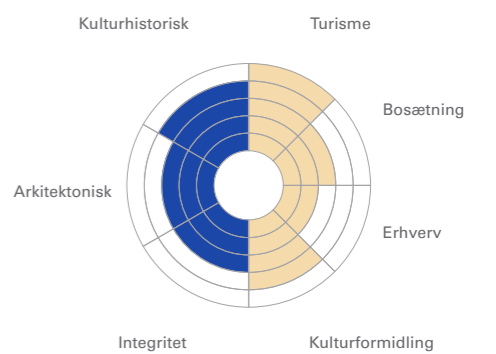
● VÆRDISÆTNING ● POTENTIALEVURDERING

35 RUBJERG KNUDE

Området omfatter Lønstrup Klint og en del af dens bagland. Hovedelementer udgøres af det fredede klitreal, Rubjerg Knude Fyr, Rubjerg Gamle Kirkegård, klitplantage og Strandfogedgården.

Stedet rummer fortællingen om kystnedbrydningens og sandflugtens betydning. Strandfogedgården, der er indrettet som museum, trænger til vedligeholdelse.

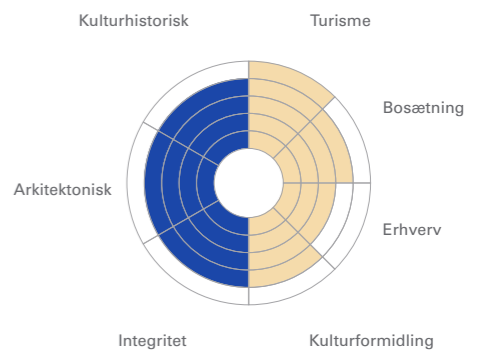

36 LØNSTRUP

Gammelt fiskerleje, hvor den oprindelige bebyggelse er placeret i læ af klitterne, mens de nyere sommervillaer er placeret på toppen af Møllebakken med udsigt ud over havet.

De gamle fiskerhuse og sommervillaerne er i god bevaringsstand. Der er en bevarende lokalplan for både fiskerlejet og de bevaringsværdige sommerhuse. Bådpladsen blev renoveret i 2015.

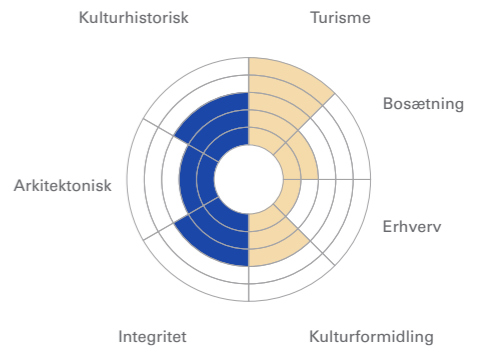

37 HARRERENDEN

Sommerhusbebyggelse i udkanten af Lønstrup fra omkring 1920 og frem, der var en af de første sommerhusbebyggelser langs vestkysten. Området indeholder i dag ca. 300 sommerhuse.

Harrerendens bebyggelse er af meget forskellig karakter. Mange af de oprindelige huse, der var små og med knopskydninger, er i dag væk og erstattet af nye tidssvarende sommerhuse.

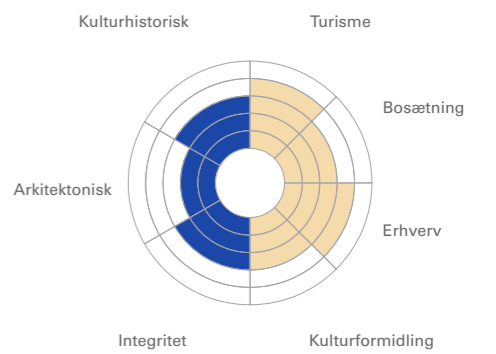

38 LØKKEN

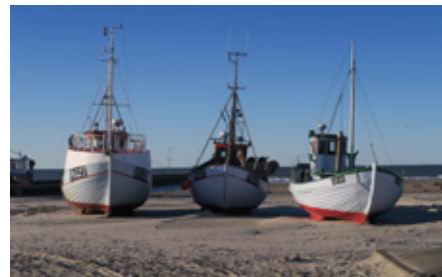
Havneby, hvis udvikling er præget af forskellige tidsperioder. Først af skudehandel og kystfiskeri fra år 1700, så stationsby- og håndværkertiden fra omkring år 1900, og senest som populær turistby.

Løkken er den største turistby ved Vestkysten og indeholder flere temaer og bebyggelser fra forskellige perioder med hver sin fortælling. Generelt virker byen slidt og er præget af satsningen på turisme.

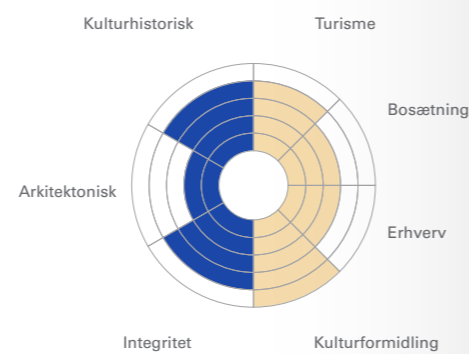
● VÆRDISÆTNING ● POTENTIALEVURDERING

39 KYSTFISKERI, LØKKEN

I Løkken har der været fisket fra stranden gennem århundreder. Den 200 m. lange Løkken Læmole blev anlagt 1927-1931 for at skabe læ for kystfiskerne, der trækker bådene op på stranden.

I dag er der 4 aktive fiskerbåde tilbage. Molen blev i 2015 renoveret med etablering af rekreative arealer til ophold og lystfiskeri. Omkring molen er der et aktivt friluftsliv med bl.a. surfing.

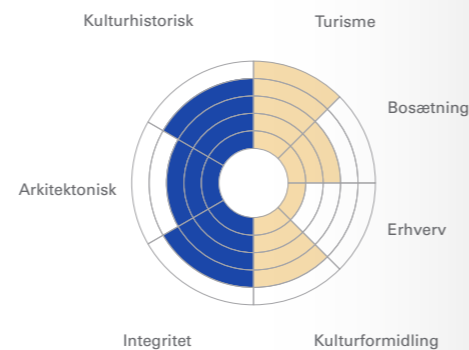

40 BADEHUSE, LØKKEN

Hver sommer bliver der opstillet omkring 500 hvide badehuse på en lang række ved foden af klitterne. Husene strækker sig over næsten 2,5 km. og er kendt som "Den Hvide By".

Badehusene var ikke opstillet på stranden på besigtigelsestidspunktet, men de kan ses "opstaldet" flere steder i byen. Der er bestemmelser om husenes størrelse og højde samt placeringen af døre og vinduer.

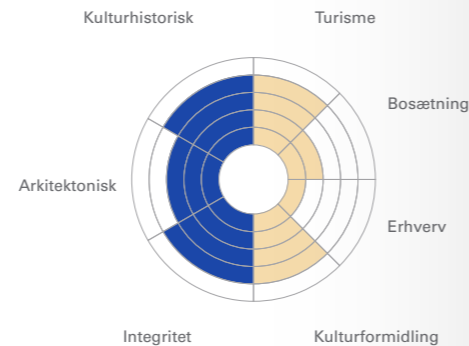

41 HIRTSHALS FYR

Fyr ved Hirtshals' pynt, der omfatter fyrtårn fra 1863, signalstation, maskinhus, to boliger og garagebygning.

Fritliggende og velbevaret kulturmiljø med en klar og tydelig aflæselig sammenhæng mellem funktion og landskab.

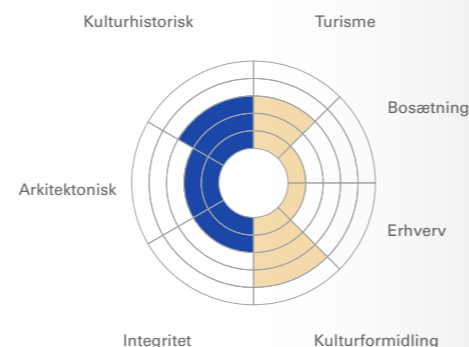

42 HIRTSHALS BEFÆSTNING

Befæstningsanlæg, der indgik i kystforsvaret langs den jyske vestkyst. Batterierne rummer 54 udgravede bunkere, våbenstillinger, løbegrave og betonveje

Kulturmiljø med naturskøn beliggenhed. Bunkeranlægget er næsten helt udgravet og indrettet som bunkermuseum. Der er offentlig adgang til hele området.

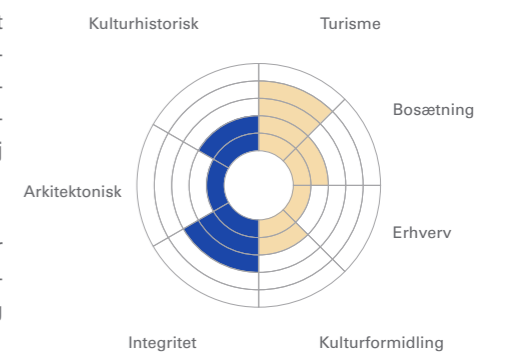
● VÆRDISÆTNING ● POTENTIALEVURDERING

43 TANNISBY

Tannisby opstod i slutningen af 1800-tallet omkring toldstedet og badehotellet Tannisby fra 1896 og blev udbygget med somerpensionater og senere også sommerhuse. Omfatter Tannisby nord for Østervej samt de gamle sommerhusområder.

Områdets bebyggelse og udearealer bærer præg af stedets udvikling inden for turismeindustrien med ombyggede fiskerhuse og uheldig skiltning langs vejen til stranden.

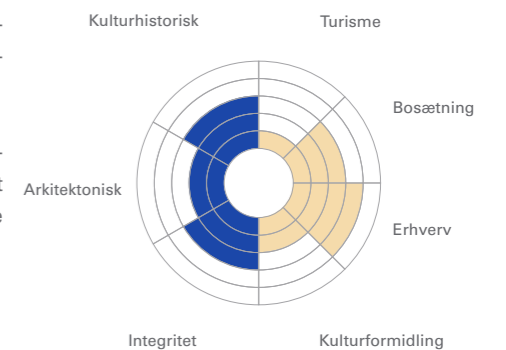

44 HØGSTED

Gårdmiljø, hvor gårdene ligger tæt i landsbyen. Udskiftet i 1805-08 i en stjerneudskiftning, hvor de enkelte gårde blev liggende.

Det kan være svært at bevare stjerneudskiftningens markskel og læhegn, da det ikke kræver tilladelse at sammenlægge marker og fjerne læhegn.

45

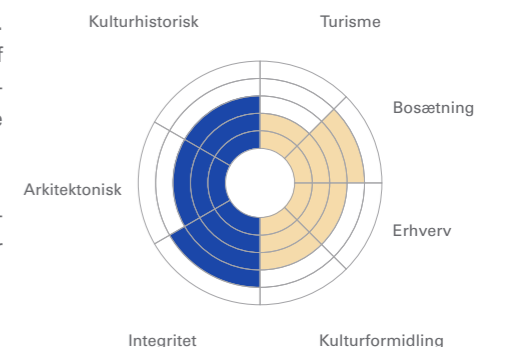
ENKELTGÅRDE NORD FOR LENDUM
Udgår pga. screeningskriterierne.

46 VOGN

En af de ældste landsbyer i Vendsyssel. Byen ligger i et kuperet landskab præget af erosionskløfter med bygningerne beliggende spredt vest for Tolnevej og side om side på østsiden af vejen.

Landsbyen er omfattet af en bevarende lokalplan. Seks af landsbyens bebyggelser er udpeget som bevaringsværdige.

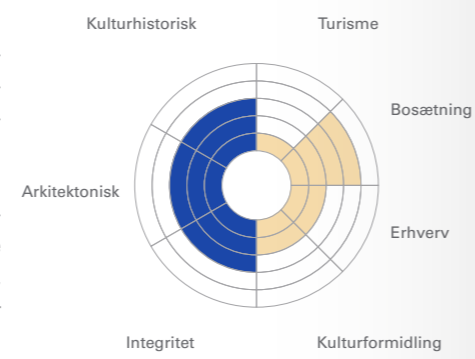
● VÆRDISÆTNING ● POTENTIALEVURDERING

47 VRENSTED

Oprindeligt en fortelandsby med huse og gårde. Senere stationsby fra 1913 indtil banen blev nedlagt i 1963. Ved stationen opstod ny bebyggelse, der efterhånden voksede sammen med landsbyen.

Den store forte med spredte klynger af gårde og huse er stadig intakt, selvom nyere huse er kommet til. Byens kommunekontor, alderdomshjem, folkeskole og forretninger er i dag lukkede og har fået ny funktion.

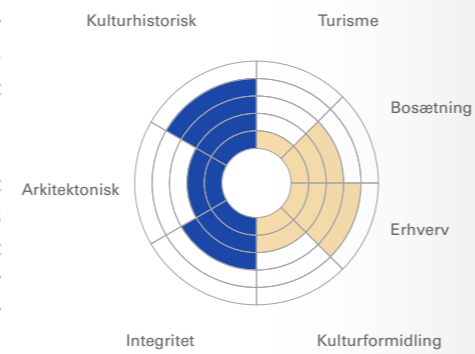

48 ÅBENTERP

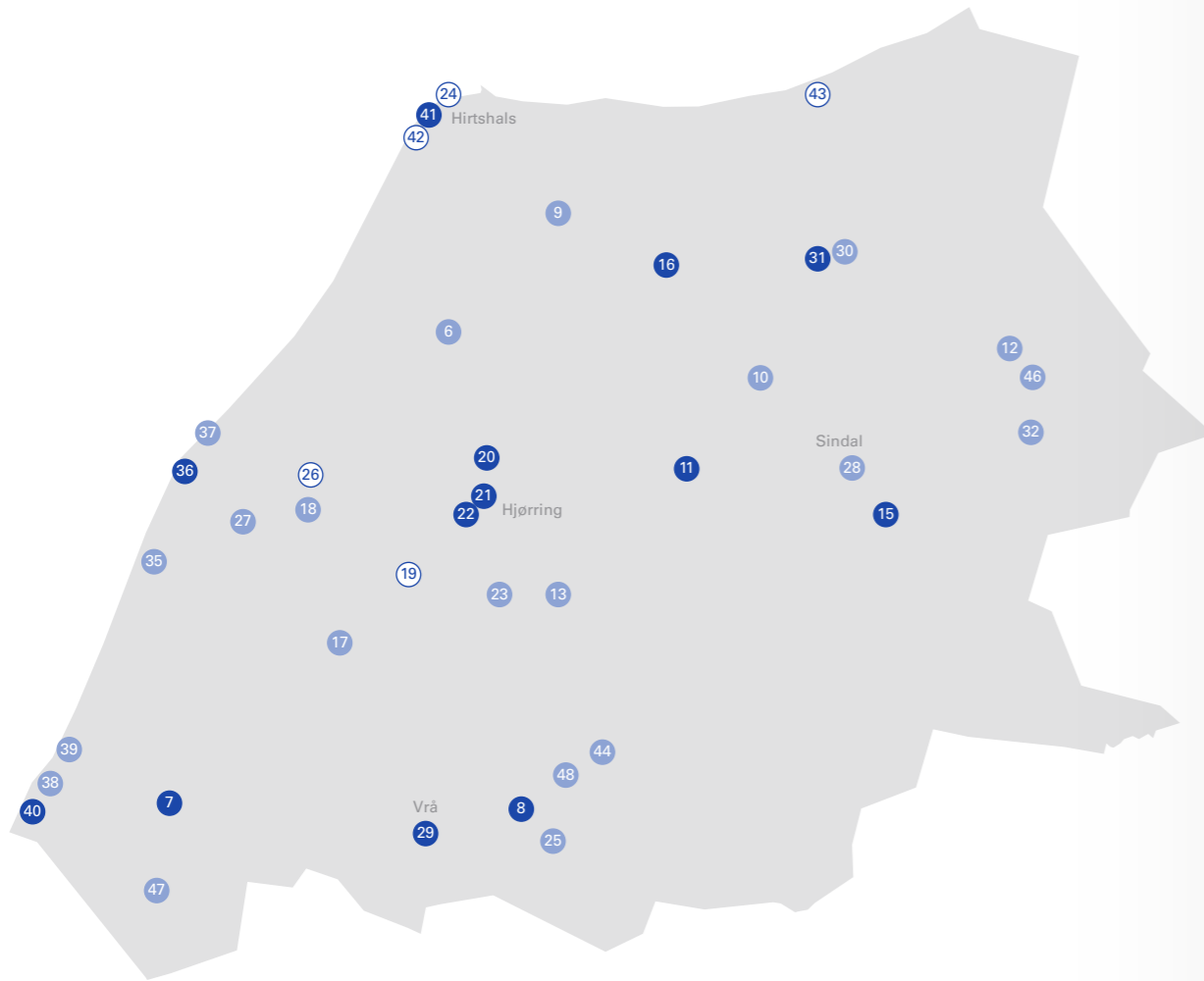
Åbenterp ligger vest for Høgsted og var før og efter landbrugsreformerne en eneste-gård, som lå for sig selv og ikke indgik i et dyrkningsfællesskab.

Markstrukturen er i store træk bevaret uændret siden år 1800, ligesom gårdens bygninger er velbevarede. Gårdanlægget udgør en harmonisk helhed, der rummer fortællingen om en stor enestegård fra før skiftningstidspunktet.

KULTURMILJØERNES SAMLEDE VÆRDI HJØRRING KOMMUNE

- HØJ VÆRDI (VÆRDISUM 11-15)
- MIDDEL VÆRDI (VÆRDISUM 8-10)
- LAV VÆRDI (VÆRDISUM 3-7)

KULTURMILJØERNES UDVIKLINGSPOTENTIALE HJØRRING KOMMUNE

- HØJ (VURDERING 4-5)

TURISME

BOSÆTNING

ERHVERV

KULTURFORMIDLING

UDVALGTE KULTURMILJØER

I HJØRRING KOMMUNE ER FØLGENDE
3 KULTURMILJØER UDVALGT:

BØRGLUM KLOSTER

Kulturmiljø nr. 7

Udvælgelsesgrundlag: Børglum Kloster er udvalgt, da det er et af de mest velbevarede middelalderlige klostre i Danmark med en markant placering i landskabet, samt klostrets store potentialer inden for turisme og kulturformidling.

ODDEN HOVEDGÅRD

Kulturmiljø nr. 16

Udvælgelsesgrundlag: Odden Hovedgård er udvalgt på grund af det velbevarede og helstøbte anlæg og dets landskabelige placering i det flade sletteland, samt Odens potentialer inden for turisme og kulturformidling.

LØNSTRUP

Kulturmiljø nr. 36

Udvælgelsesgrundlag: Lønstrup er udvalgt på grund af den eksemplariske fortælling om bosættelsen ved Vesterhavet, først med det oprindelige fiskerleje beliggende lavt i klitterne og siden de store sommervillaer placeret højt med udsigt til havet, samt byens potentialer inden for turisme, bosætning og kulturformidling.

LØSBLADE MED DE UDVALGTE KULTURMILJØER

Analysen indeholder en beskrivelse af kulturmiljøet og kulturmiljøets bærende fortælling, en vurdering af kulturmiljøets bærende bevaringsværdier og kulturmiljøets tilstand og aktualitet samt illustrationer i form af fotos og diagram over kulturmiljøet.

BØRGLUM KLOSTER

Børglum Kloster markerer sig i landskabet. Mest fremtrædende er den tidligere Domkirke

Børglum Klosters placering i det kuperede landskab

BESKRIVELSE

Børglum Kloster er opført i midten af 1100-tallet på en høj bakkekam. Efter reformationen blev klosteret en del af kronens ejendom. I 1600-tallet stod klosteret øde hen og forfaldt, indtil det i 1669 blev omdannet fra len til hovedgård. Bygningerne blev ombygget i 1650 og 1750. Klosterkomplekset fremstår i dag med en hvidkalket, trefløjet hovedbygning, en stor kirkebygning samt en lavere østfløj. Miljøet rummer også klostergård, kirkegård, avlsbygninger samt Bodilshøj med smedje, mølle nord for anlægget.

FORTÆLLING

Kloster og kirke danner en harmonisk helhed, der sammen med de bygningshistoriske værdier udgør en væsentlig fortælling om klostre og herregårde i Danmark. Den høje beliggenhed får Børglum Kloster til at fremstå monumentalt i landskabet og giver vidt udsyn fra bygningerne. Klosters bygninger er trods ombygning og restaurering et af de mest udtryksfulde middelalderlige bygningsværker i Danmark, og det er et af de få klostre, der stadig fremtræder som et næsten intakt firfløjet anlæg.

BÆRENDE BEVARINGSVÆRDIER

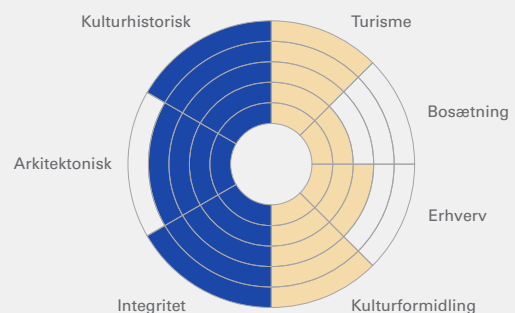
De bærende bevaringsværdier er knyttet til hovedbygningen, der sammen med den imponante kirke opleves i direkte sammenhæng med avlsbygninger, haveanlæg, kirkegård, gårdsplads samt Bodilshøj med smedje og mølle mod nord.

STATUS

Børglum Kloster og kirken er fredet. Kulturmiljøets afgrænsning inddrager et stort område, der skal sikre klostret og samspillet med det omgivende landskab. Anlægget er også omfattet af en udsigtsfredning, der skal sikre klostrets visuelle betydning og udsigten mod nord. Klosteret rummer udstillinger og den nyrenoverede hestestald er indrettet som besøgscenter. Kirken anvendes som sognekirke.

Kommune:	Hjørring Kommune
Kategori:	Magt og tro - Kloster
Emne i kommuneplan:	Klostre og hovedgårde
Omfang:	Kulturmiljø nr. 7
Udpeget i kommuneplan:	Ja
Adgangsforhold:	Offentlig adgang

- VÆRDISÆTNING
- POTENTIALEVURDERING

BØRGLUM KLOSTER

Klosterbygningen set fra syd med den gamle hestestald, der er indrettet som besøgscenter, til venstre

Det velbevarede klosteranlæg lukker sig om den kvadratiske klostergård

Nord for klosteret ligger Bodilshøj med mølle og smedje

ODDEN HOVEDGÅRD

Odden Hovedgården er højtbeliggende på et voldsted. Her set fra nord med den udtørrede mølledam

Odden Hovedgård med staldbygningen og den udtørrede mølledam

BESKRIVELSE

Odden Hovedgård er beliggende på et middelalderligt voldsted omgivet af voldgrave, der før i tiden var vandfyldte. Nord for anlægget ligger den udtørrede mølledam, som tidligere var opstemmet ved Degnbølvej, hvor der lå en vandmølle. Odden, hvis historie sandsynligvis kan føres tilbage til midten af 1400-tallet, består i dag af et trefløjet anlæg omkring en pigstensbelagt gårdsplads, der afsluttes mod nord af en mur. Syd for hovedbygningen ligger en bevaret staldbygning.

FORTÆLLING

Odden Hovedgårds prominente status opleves stadig i det markante bygningsanlæg og dets centrale placering i landskabet, beliggende højt på voldstedet med udsigt ud over det flade sletteland og skoven mod syd. Hovedbygning, voldanlæg og staldbygning udgør et kompakt og harmonisk anlæg med de hvidkalkede mure, ubrudte røde tegltage og det markante, gule patriakalkors i murværket på sydfløjen. Oplevelsen af hovedgården understreges af de tørlagte voldgrave og mølledammen, der stadig er tydeligt aflæselige i landskabet.

BÆRENDE BEVARINGSVÆRDIER

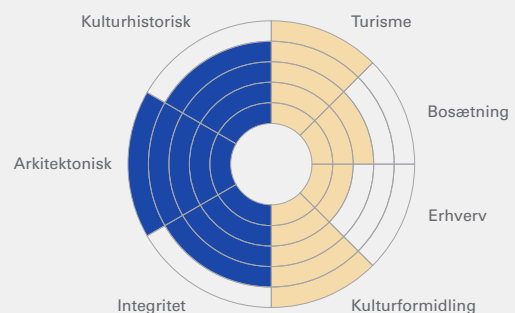
Odden Hovedgård er Danmarks nordligste herregård og en af regionens bedst bevarede bygningshelheder. Selvom den nordlige fløj blev nedrevet i 1800-tallet, rummer de to fløje fra 1600-tallet store kulturhistoriske og arkitektoniske bevaringsværdier i både anlæggets ydre og indre.

STATUS

Odden Hovedgård gennemgik i 2007-2009 en gennemgribende restaurering og fremstår i dag velbevarede. Anlægget er bygningsfredet. Hovedbygningen rummer en stor samling og udstilling af maleren J.F. Willumsens værker og skitser.

Kommune:	Hjørring Kommune
Kategori:	Magt og tro - Herregård
Emne i kommuneplan:	Klostre og hovedgårde
Omfang:	Kulturmiljø nr. 16
Udpeget i kommuneplan:	Ja
Adgangsforhold:	Delvis offentlig adgang

- VÆRDISÆTNING
- POTENTIALEVURDERING

ODDEN HOVEDGÅRD

Syd og østfløjen er karakteristisk for Odden med de høje hvidkalkede mure, det røde tag og patriarkalkorset

Oddens vestfløj set fra den pigstensbelagte gårdsplads

Oddens sydfløj med porten set fra den pigstensbelagte gårdsplads

LØNSTRUP

Sommervillaerne på toppen af Møllebakken

BESKRIVELSE

Lønstrup er et fiskerleje ved Jammerbugten, hvor der i perioden 1860 til 1930 blev opført små fiskerhuse og gårde opført langs vejen ned til bådpladsen ved stranden. Fra omkring år 1900 begyndte Lønstrups hovederhverv at skifte fra fiskeri til turisme og stedet udviklede sig til det største badested i Nordjylland. I begyndelsen af 1900-tallet blev de store sommervillaer opført på toppen af Møllebakken. Siden er der bygget omkring 2.500 sommerhuse i klitlandskabet omkring byen.

FORTÆLLING

Lønstrup er fortællingen om, hvordan forskellige indbyggere har bosat sig i Vestkystens landskab. Fiskerlejets første fiskere og husmænd udnyttede de naturgivne forhold ved at placere de små fiskerhuse i slugten langs Lønstrup Bæk, hvor den naturlige klitdannelse dannede læ mod Vestenvindens hærgen. Da Lønstrup blev opdaget som rejsemål i begyndelsen af 1900-tallet, opførte de tilreisende velhavere store, imponerende sommervillaer på Møllebakken med vid udsigt ud over Vesterhavet.

BÆRENDE BEVARINGSVÆRDIER

De bærende bevaringsværdier knytter sig til det gamle fiskerleje med dets små fiskerhuse, gårde, badehoteller, Lønstrup Biografteater og bådpladsen med redningshus og spilhus samt de store sommervillaer på Møllebakken.

STATUS

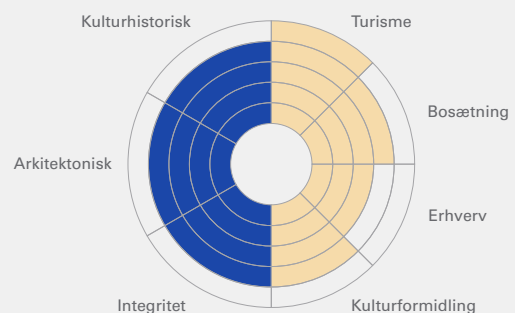
Byen har på trods af turismen bevaret et autentisk udtryk og fiskerlejets gamle fiskerhuse og de store sommervillaer er i god bevaringsstand. Byens bevarende lokalplan blev i 2004 revideret, så den også omfatter Møllebakkens sommervillaer. Bådpladsen blev moderniseret i 2015 med nye og forbedrede forhold for både kyst- og lystfiskere. I det gamle redningshus er der udstilling om Lønstrup før og nu.

Kort med fiskerlejets lavtliggende bebyggelse og sommervillaerne på Møllebakken

Kommune:	Hjørring Kommune
Kategori:	Kystmiljø - Fiskerleje, Fritidsmiljø - Sommerhusområde
Emne i kommuneplan:	Anlæg ved kysten - Skudehandel, fiskerleje, stationsby, ferieby og sommervillaer
Omfang:	Kulturmiljø nr. 36
Udpeget i kommuneplan:	Ja
Adgangsforhold:	Offentlig adgang

- VÆRDISÆTNING
- POTENTIALEVURDERING

LØNSTRUP

Udsigt ud over den gamle del af Lønstrup beliggende i slugten med Lønstrup Bæk

Bådpladen med redningsstationen og badehotellet Villa Vest til højre

Flere af Lønstrups gamle fiskerhuse og gårde er i dag beboet af kunsthåndværkere

